

Ärter, L7-610

Marcus Eriksson, HS Konsult

Avkastningen i sortförsöken för ärter har sett till hela området legat på höga skördar. Medelskörden i ärtparcellerna har legat på 4900 kg/ha i de sex försök som legat i område D-F. I år har de ”nyare” sorterna åter givit bättre skördar än Clara. Högst avkastning av marknadssorterna har i år Rocket följt av Crackerjack och Onyx medan Tinker i år kommer på fjärde plats i skördeligan. Allra högst avkastning i försöksserien har SW Ingrid, en sort som provats officiellt i två år nu. Den har även den stora fördelen att den har bra höjd vid skörd, en egenskap som de andra ”nyare” sorterna saknar. Återstår dock att se om när den kommer ut på marknaden.

Även i år etablerades sex sortförsök i ärter i Mellansvenska försökssamarbetet. Ärterna utvecklades normalt efter sådden som utfördes från mitten till slutet av april. Skörden av försöken startade den femte och avslutades

den 26 augusti. Avkastningsmässigt återställdes ordningen genom att de ”nyare” sorterna gav mer än mätaren Clara. Rocket har gått bra i år och ligger i topp avkastningsmässigt av marknadssorterna. Den inför 2012 nya marknadssorten Onyx ligger kvar på höga skördar och har dessutom bättre stjälkenskaper än de nuvarande sorterna. En ny lovande sort som provats två år men ännu inte finns för bruksodling är SW Ingrid. Den har varit med i två år och har förutom högst skörd även högst höjd vid skörd i område D-F. Avkastning presenteras i tabell 1.

När man går in och granskar försökssiffrorna ser man att det är större skillnader i avkastning mellan mätaren och övriga sorter ju längre österut man kommer. Ett försök att åskådliggöra detta finns i figur 1 där de olika områdenas (FIV, ÖSF, SVEA) flerårsmedel presenteras. Ju längre österut man håller till desto mer tjänar man i avkastning på att byta sort jämfört med mätaren om man ser till försöken.

Tabell 1. Ärter avkastning och relativtal. Områdesvis. 2011. L7-610

Område		D - F	D+E	F	D - F	FIV	ÖSF	SVEA
Sort/Årtal		2011	2007-2011	2007-2011	2007-2011	2007-2011	2007-2001	2007-2011
SW Clara	kg/ha	4 760	4 990	3 540	4 300	4 360	4 920	3 280
SW Clara	rel.tal	100	100	100	100	100	100	100
Da Faust (SSd)		96	97	98	98	98	95	104
LP Tinker (SW)		104	105	124	112	107	106	134
To Rocket (SSd)		110	104	118	109	101	107	128
To Crackerjack (SSd)		109	109	124	114	107	111	134
Ser Onyx (SSd) ⁴		109	110	126	116	110	113	133
LP Mancha (SW) ³		100	106	114	109	105	107	123
SW Ingrid ²		107	113	121	116	109	118	129
LP Casablanca (SW) ²		101	109	112	110	110	107	120
Ma Jetset (SSd) ²		100	110	119	113	108	111	128
TD 2011:3, Bea *		66	71	75	71	73	65	79
LP Alvesta (SSd) *		108	103	118	108	104	103	124

⁴ 2008-2011, ³ 2009-2011, ² 2010-2011, * 2008 och 2011.

Likt tidigare år är det viktigt att påpeka sorternas stora variation i tusenkornvikt, 235-292g, för marknadssorterna. Det är därmed viktigt att räkna på utsädesmängden på den sort man tänker använda. En skillnad i utsädesmängd på ca 50 kg/ha ger en skillnad i utsädeskostnad på 200-250 kr/ha. Proteininnehållet i flerårsmedlet för de olika sorterna varierar mellan 22,0 % i Rocket till 25,8 % i Mancha. Av marknadssorterna ligger Tinker högst med 24,5 % följt av Crackerjack med 24,3 %. Dessa två sorters nackdel är de svaga stjalkegenskaperna och därmed den låga höjden vid skörd. Ser man till tröskbarhet så är Clara fortfarande högst vid skörd följt av nya Onyx. Samtliga kvalitetsegenskaper presenteras i tabell 2.

Sortegenskaper, marknadssorter

CLARA (SW) odlas som både matärt och foderärt. Sorten har bra kvalitetsegenskaperna, bra stjälkstyrka och höjd vid skörd.

Avkastningen ligger på flerårsmedel klart efter de andra sorterna. Fröet är bland de mindre av marknadssorterna och proteinhalten medelhög.

CRACKERJACK (SSd) är en grönbröig ärt. Sett till flerårsmedel avkastar den mycket bra, har en hög tusenkornvikt och proteinhalt. Stjälkstyrkan är bland de svagare och höjd vid skörd är lägsta bland de sorterna som nu är i prov.

FAUST (SSd) har sett till flerårsmedel avkastning som mätaren. Sorten mognar något tidigare, har lite sämre stjälkstyrka samt höjd vid skörd. Fröet är mindre och har en låg proteinhalt.

ROCKET (SSd) är en ärt med hög avkastningspotential. Sorten har medelgod stjälkstyrka och höjd vid skörd. Fröet är mindre och har låg proteinhalt.

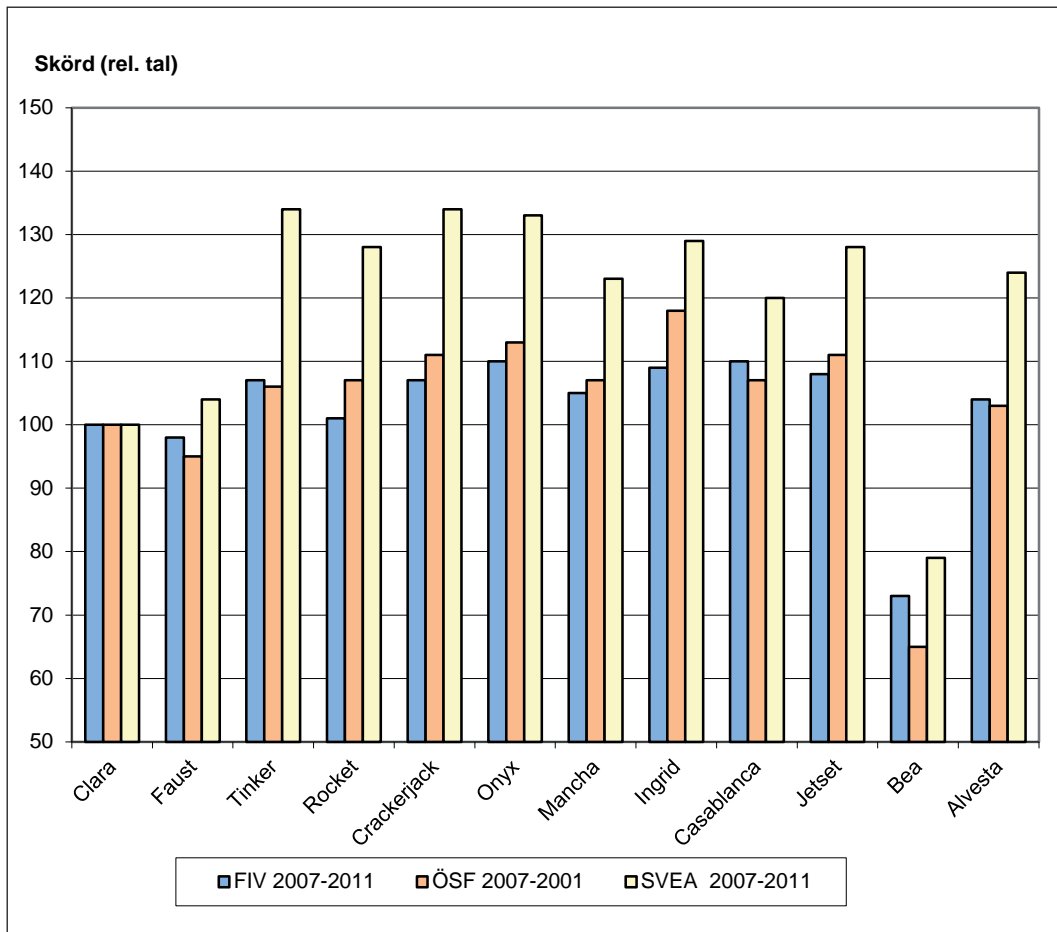
Tabell 2. Sortegenskaper 2007-2011, område D-F. Höjd vid skörd och spill, hela landet

Sort	Stjälkstyrka (100-0)	Stjälklängd (cm)	Höjd vid skörd *	Proteininhalt (%)	Tusen-kornvikt (g)	Vattenhalt vid skörd (%)	Mognad (dagar)	Spill (kg/ha)
SW Clara	62	78	47	24,1	249	19,6	111	250
Da Faust (SSd)	38	77	37	22,7	235	18,8	108	377
LP Tinker (SW)	42	82	34	24,5	292	19,4	109	386
To Rocket (SSd)	47	79	38	22,0	235	19,2	110	283
To Crackerjack (SSd)	37	77	33	24,3	292	19,7	112	417
Ser Onyx (SSd) ⁴	53	77	43	23,9	283	19,3	110	299
LP Mancha (SW) ³	50	79	44	25,8	284	19,1	110	387
SW Ingrid ²	73	87	55	24,6	298	18,9	114	231
LP Casablanca (SW) ²	56	75	44	25,0	290	19,7	109	341
Ma Jetset (SSd) ²	61	77	46	24,0	258	19,1	112	245
TD 2011:3, Bea *	41	73	32	-	334	21,7	116	691
LP Alvesta (SSd) *	47	76	39	-	277	19,1	109	412

⁴ 2008-2011, ³ 2009-2011, ² 2010-2011, * 2008 och 2011.

TINKER (SW) har stabilt hög avkastning i försöken. Fröet är stort och har medelhög proteinhalt. Den är något svag i stälken och något låg vid skörd jämfört med de högsta sorterna.

ONYX (SSd) har nu provats i fyra år och har de åren haft höga skördar. Den har goda stälkegenskaper och en proteinhalt något under mätaren. Ny på marknaden 2012.

Figur 1. Relativ avkastning 2007-2011 områdesvis.